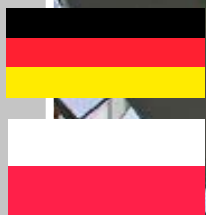

Resan till...

Tyskland & Polen

2007

Berlin, Wroclaw och Dresden

Text & foto: Jola och Thomas Johnsson, Solbrinken 7, 281 41 HÄSSLEHOLM

Resan till Tyskland och Polen 2007

3 - 12 augusti

Del 1: Berlin
Del 2: Wrocław
Del 3: Dresden

Sid 1-6
Sid 7-16
Sid 16-23

Vilken idé - I Wrocław finns en grupp statyer som föreställer människor som går ner i marken på ena sidan gatan och upp på den andra!

Bilder på främre omslaget:

Den futuristiska glaskupolen på Riksdagshusets tak i Berlin, den återuppbyggda Frauenkirche i Dresden, kyrkoön i Wrocław och förgyllda statyer i Aula Leopoldina vid Wrocławsk universitet

© Text & foto: Jola och Thomas Johnsson
Solbrinken 7, 281 41 HÄSLEHOLM

Reseberättelsen kan laddas ner från vår hemsida
www.clangula.se

Resan till Tyskland och Polen

2007-08-03 – 12

Fredagen den 3 augusti

Det är som om vädergudarna visste att Jola nu påbörjat sin semester. Hon har jobbat så gott som hela sommaren. Det har – åtminstone sedan midsommarhelgen - varit extremt nederbördsrikt i södra Sverige med ständiga regnoväder och blygråa moln över himlavalvet.

Men när vi i kvällen ger oss av mot Trelleborg spricker molnen upp och solen flödar från en molnfri himmel. Termometern visar på 21 grader när vi lämnar Solbrinken strax efter klockan 19. En kvart före 21 är vi framme vid färjeterminalen och en timme senare kör vi ombord på färjan "Tom Sawyer", som under natten skall ta oss till Rostock på andra sidan Östersjön. Vi inkvarteras i en fräsch hytt och går till sängs med en gammeldansk innanför västen.

Lördagen den 4 augusti

Redan klockan 05.30 väcks vi av besättningen och en och en halv timme senare kör vi iland i Rostock. Det är soligt, vindstilla och riktigt vackert – om än lite kyligt (15 grader C) - väder. Det känns som om vi kört rakt in i "sommарlandet", så svältfödda på solsken som vi är i år! Färden går fram genom ett lätt böljande jordbrukslandskap. Vita vindkraftverk står i glesa grupper ute på fälten. Vi ser rådjur på stubbåkrarna, tillsammans med vita storkar (ett 20-tal), mängder med tofsvipor och enstaka ormråkar, glador och korpar. Ett 80-tal grågäss passerar flygande över vägen. Vi gör ett kort uppehåll och dricker en caffè latte. Redan klockan 10.30 har vi lyckats leta oss fram till Hotel Park Inn vid Alexanderplatz i centrum av Berlin. Vi får dock inget rum, utan ställer vårt bagage i en förvaring bredvid receptionen. Nu är det dags att återupptäcka Berlin!

Berlins stadsvapen

Berliner Dom och TV-tornet

Jola och jag var här sommaren 1999; då fanns det lyftkranar och byggställningar överallt och man byggde om och byggde nytt på flera platser i centrum. Nu är det mesta klart.

Första besöket blir den mäktiga fontänen på Alexanderplatz, framför rådhuset i rött tegel (Rotes Rathaus) och bredvid det väldiga TV-tornet (386 meter högt). Mängder med folk flanerar redan längs gator och torg. Vi vandrar vidare längs

Jola fotograferar Berliner Dom och TV-tornet vid Alexanderplatz. Bilden längst upp till höger är från bron över floden Spree vid Berliner Dom och visar en av de många vackra statyerna.

Monumentet över krigets offer

Unter den Linden

Humboldtuniversitetet

Alexander von Humboldt, född 14 september 1769 i Berlin, död 6 maj 1859 i Berlin. Var en tysk naturforskare och upptäcktsresande. Han sysslade med nästan alla vetenskapliga grenar som var kända under 1700-talet och skapade också nya som geologi, klimatologi och oceanografi. Redan efter sina forskningsresor till Syd- och Centralamerika (1799-1804) och till Centralasien (1829) fick han världsberömmelse. I boken Kosmos samlade han allt naturvetenskaplig kännedom av sin tid.

Han var också intresserad av litteratur och hade vänskapligen kontakt med diktarna Johann Wolfgang von Goethe och Friedrich Schiller.

gatorna "Karl Liebknecht-Strasse och "Unter den Linden", passerar över floden Spree och förbi den mäktiga "Berliner Dom", antikmuseet och "monumentet över krigets offer". Vi stannar till under några plataner och köper kall dryck. Gatorna är breda och husen är stiliga och mäktiga. Det är verkligen stil på Berlin!

Vi slår oss ner på en uteservering "Unter den Linden" och beställer ett ljust, kallt öl (Berliner Kindl) – mängder med människor av olika nationaliteter passerar förbi. Berlin har verkligen blivit en internationell stad! Doften från lindblommorna är över för denna gång, nu skänker träden istället en välbehövlig svalka.

Vi vandrar vidare förbi USA:s befästa ambassad, Humboldts universitet med ett stort bokantikvariat framför dess portar och ambassaderna tillhörande Storbritannien, Frankrike och Italien. Väl framme vid Pariser Platz tecknar sig siluetten av den ståtliga segerportalen "Brandenburger Tor".

Brandenburger Tor

Här möter vi ett stort antal människor, "levande statyer" – som är så vanliga i Europas huvudstäder – och glada musikanter och positivhalare. Här känns det verkligen som om man står "i hjärtat av Berlin".

Vi vandrar några hundra meter söderut och kommer ner till det nyligen etablerade "Holocaust Mahnmal" - minnesmärket över förintelsen under Andra Världskriget – ett märkligt och storslaget minnesmärke. På ett stort område har man över ett böljande stensatt golv placerat gråsvarta stenrektanglar i spikraka led. Enligt uppgift finns det 2 711 sådana välpolerade rektanglar! Min första tanke är att det liknar en nekropolis – en dödsstad – som jag bl a sett i Bouenos Aires. Under monumentet – i källarplanet – finns ett museum, som på individ- och familjenivå skildrar offren och tyskarnas ofattbara grymhet. När vi står och läser de personliga breven från dem som var offren, ser vi att tårarna rinner utför kinderna på två tuffa killar framför oss. Att tyskarna fortfarande har ett rysligt dåligt samvete för det som inträffade förstår vi; De gör allt för att vi inte skall glömma vad vi människor är kapabla att uträtta, oavsett om det är i andra världskrigets utrotningsläger, i Kambodja, i Ruanda eller på Balkan.

Vi kommer åter ut i det befriande dagsljuset, skakar av oss de värsta upplevelserna och vandrar upp till Riksdagshuset (Reichtag). Sedan man beslutade att åter göra Berlin till det förenade Tysklands huvudstad har man renoverat den pampiga byggnaden, byggt en spektakulär glaskupol på dess tak och vid sidan om själva byggnaden uppfört både regerings- och kanslerbyggnader (Bundeskansleramt). "Dem Deutschen Volke" står det ovanför huvudingången till Riksdagshuset. Vi ställer oss i den långa kön för att komma igenom säkerhetspärrarna och upp till glaskupolen. Vi har varit där redan 1999 – och vi vet att det är värt väntan! Vi får vänta i över en timme men väl uppe i den futuristiska byggnaden njuter vi av både arkitekturen och utsikten över stan.

Det nyrenoverade riksdagshuset - Tysklands politiska hjärta

Sen eftermiddag återvänder vi längs Unter den Linden mot hotellet vid Alexanderplatz. Stannar till vid ett "vattenhål" och dricker en kall öl. Vid 18-tiden slår vi oss ner på en restaurang nedanför TV-tornet – Block House Restaurant – och beställer en rumpstek med sallad, bakad potatis och vitlöksbröd. Till detta delar vi en flaska rött vin; Côtes du Rhône. Eftersom vi inte ätit på hela dagen smakar det himmelskt. Det är ljummet i luften och mycket njutbart på den välfyllda uteserveringen.

Det nya monumentet Holocaust Mahmal

När vi vid 20-tiden återvänder till hotellet – lätt utmattade – noterar vi med lagom höjda ögonbryn att vi erbjuds att bo i en av hotellets sviter; hall, vardagsrum, sovrum, matrum och kök samt två toaletter/duschrum. Vi duschar och byter om till vita frottérockar, vita frottéskor och somnar som "slagna oxar" på 50 cm lyxmadrass! En upplevelserik och trevlig dag är tillända! Vi sover gott 80 m över gatuplan.

Söndagen den 5 augusti

Vi vaknar vid 8-tiden i vår lyxlägenhet, noterar att utsikten över Berlin är bedårande från 36:e våningen (!) och går för att äta frukost. Vi har lite svårt att slita oss från lyxen – det skall medges – men vid 11-tiden lämnar vi Park Inn. Vi lämnar dock inte Berlin, utan tar istället vår bil och kör ner till Checkpoint Charlie; En av de mer kända passagerarna mellan Öst- och Västberlin fram tills dess att muren – gudskelov - föll 1989, och staden och landet kunde återförenas. Här finns den amerikanska vaktkuren kvar och här har man inrett ett museum som beskriver händelser längs ”Die Mauer”. Man kan köpa prylar från den kommunistiska tiden i form av sovjetiska uniformspersedlar (sannolikt nyproducerade), eller få en stämpel i passet av någon nitisk, före detta kommunistbyråkrat.

Runt vägkorsningen vimlar det av turister från världens alla hörn. Det är soligt och vindstilla och termometern stannar på 30 grader C. Vi slinker in på ett café och beställer en caffè latte och en glass.

Några hundra meter därifrån, längs Niederkirchnerstrasse, hittar vi en av få murrester; En flera hundra meter lång och orörd del av muren. Numera är man tvungen att ha den inhägnad, då folk i annat fall skulle karva bort bitar av muren och ta med sig hem som minne. I ett annat gatuhörn står en grupp Trabanter; östtyskarnas gamla ”folkvagn” och ett bilmärke som idag har hög kultstatus. Numera erbjuder man turisterna att hänga med på en notalgitripp – en guidad ”Trabi-Safari” genom staden.

Innan vi lämnar Berlin hinner vi med ett hastigt besök vid det pampiga torget Gendarmenmarkt, omgivet av vackra monumentalbyggnader. Berlin är en ståtlig huvudstad med mycket ordning och reda – och enormt restaurerad sedan vi var här 1999!

Efter vissa problem – och med stöd av den tyska polisen – lyckas vi leta oss ut ur staden vid 15-tiden, tar motorvägen E36 mot Cottbus vid den polska gränsen och noterar att den renoverade ”autobahn” håller mycket hög kvalitet. Vid 16-tiden stannar vi för att tanka. Det visar sig dock omöjligt att tanka etanol (E85) i Tyskland (och i Polen också för den delen!). Så vår Ford Focus Flexifeul får vänja sig att gå på vanlig bensin några dagar nu. Bensinen kostar 1,35 EUR/liter, d v s 12,60 SEK/lit - alltså väl så dyrt som hemma i Sverige! Vi passar även på att äta en lättare lunch med korvspett, grönsaker och öl.

Checkpoint Charlie - en historisk ”hot spot”!

Trabanter från Östtyskland

Berlin är genom sitt kulturella och historiska arv en av Europas mest besökta metropoler. Berlin är en betydande trafikknutpunkt och ett viktigt ekonomiskt och kulturellt centrum i Tyskland. Institutioner som universitet, forskningscentrum, teatrar, museer men också festivaler, nattelivet och arkitekturen i Berlin har ett världsrykte. Historiskt har Berlin varit huvudstad i flera historiska tyska stater, som Mark Brandenburg, Preussen, Tyska kejsardömet, Weimarrepubliken, Nazityskland och Östtyskland. Berlin är sedan 1991 Tysklands huvudstad.

Resan går vidare på monotona motorvägar. Vi drabbas av ett kortare stopp till följd av en bilolycka men kommer klockan 17.45 fram till den polska gränsen. Under den kommunistiska tiden fastnade Jola här i timslånga köer till följd av trilsande passpoliser (som möjligen kunde fås att "mjukna" med en lagom stor muta). Nu möts vi av leende passpoliser som snabbt låter oss passera. Tiderna förändras! Vi har kommit till Polen och bjuds genast på en nostalgisk tripp; Den gamla polska motorvägen är lika dålig som när vi sist körde här (1999). Den urusla vägen får allt i bilen att skaka och vår åkkomfort försämras drastiskt. Och så fortgår det i många, många mil. Halvvägs till Wrocław blir dock vägen lika bra som i Tyskland. Från att tidigare varit mest skogsbygd, öppnar sig nu landskapet och blir jordbruksbygd. Vi gör ett kortare stopp vid Legnickie Pole, ditlockad av en stor, vacker kyrkobyggnad i barockstil från 1700-talet. Varför ligger denna jättekirka ensam här ute på "bystan"?

Det storslagna torget Gendarmenmarkt

Björnen är Berlins symbol

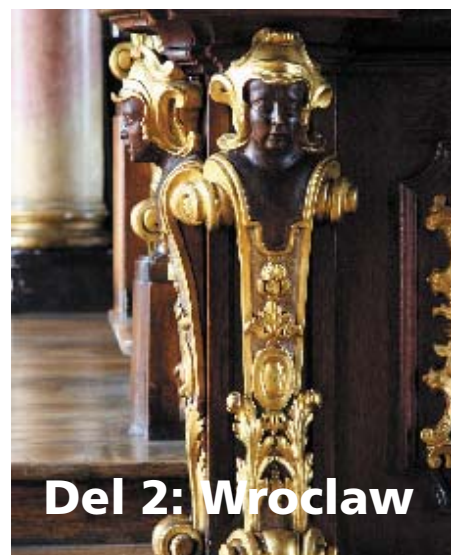

Strax efter klockan 20.00 kommer vi fram till Jolas föräldrahem i Wroclaws södra utkanter. Vi välkomnas av Alicja (Jolas syster), Bogdan (systemens man), Lusja (nästan "mormor") och Oskar (systemens son). Vi bjuds på köttfyllda paprikor, surdegsbröd och rött vin och har naturligtvis mycket att tala om. Återseendets glädje är det inget att ta fel på; senast vi var här var den heta sommaren 2001, då Jolas pappa begravdes.

Måndagen den 6 augusti

Vi vaknar till tonerna av en mjukt tutande turkduva. Vid åter frukost vid 9-tiden och går därefter en runda i trädgården. Vi finner flera persikoträd med riklig frukt, vindruvor i klasar, äppelträd, återblommade magnolia och ett stort valnötsträd. Vid 11-tiden ger vi oss av in till Wroclaws centrum. Vägen dit in är lika dålig som tidigare men väl inne i centrum ser vi att det mesta är renoverat; Snyggt och prydligt!

1989 gjorde jag tillsammans med medlemmar ur bl a Studieförbundet och Skånes FN-distrikt ett "brobygge-besök" i Wroclaw. Inom parentes sagt var Jola där vid

Del 2: Wrocław

samma tidpunkt för att adoptera lille Victor, dock utan att vi då visste om varandras närvaro i samma stad. Om varandras existens visste vi däremot, då vi gått på samma föräldrautbildning inför adoption.

Vid denna tidpunkt besökte vi en fantastisk aula i stadens universitet; Aula Leopoldyna. Nu får vi ånyo möjligheten att se denna fantastiska aula – en av Polens finaste barocksalar från början av 1800-talet. Det är svårt att tänka sig att denna byggnad var totalt sönderbombad efter Andra Världskriget. Polska hantverkare har dock skickligt renoverat allt på bästa sätt! En våning ner hittar vi ännu en vacker sal; Oratorium Marianum.

Vi vandrar i vackert väder ut till "Kyrkoön" (Wyspa Piaskowa eller Sand Island), som ligger ute i floden Oder. Här lyssnar vi på skickligt framför violinmusik – utförd av två unga kvinnor, besöker de mäktiga kyrkobyggnaderna Katedra SW. Jana Chrzciela (Cathedral of Saint John the Baptist) och Kosciol NMP na Piasku (Church of Saint Mary on the Sand). Det är storlaget och mycket katolskt. Präster med svarta kappor vandrar förbi oss.

Nästa anhalt blir den stora saluhallen (Hala Targowa), där vi möter ett överflöd av

Aula Leopoldyna och Wroclaws stadsvapen

Wrocław har renoverats från grunden och ett stort antal nya byggnader har etablerats i centrum, med många nya, moderna affärer.

Wrocław (uttalas /vråtswaf/; tyska: Breslau) är en stad i västra Polen. Den ligger vid floden Oder (polskt namn: Odra). Staden är ett industri-, utbildnings- och kulturcentrum och har 638 401 invånare (2003-09-30). Kommunen har en areal på 292,9 km². Staden är huvudort i provinsen Dolny Śląsk (Nedre Schlesien). Den tillhörde före andra världskrigets slut Tyskland (se nedan). Wrocław är biskopssäte sedan cirka år 1000 och sedan 1929 ärkebiskopssäte. Staden har universitet sedan 1702 då kejsar Leopold I:s Jesuitkollegium grundades, och efter 1811 sekulärt universitet (ur Wikipedia).

vackert exponerade varor. Hela hallen är fylld av färglickar bestående av frukter, grönsaker, blommor, godis etc. Vi hittar kantarell, Karl Johan-svamp, blåbär, skogshallon och mycket annat. Vilken fröjd att vandra fram här!

När vi är åter vid det fina Universitetet, slår vi oss ner på en uteservering och avnjuter en god och kall polsk öl – en Okocim. Det är nästan 30 grader varmt, så den svalkar behagligt!

Innan vi lämnar centrum handlar vi en stor bukett blommor och två gravljus. På hemvägen kör vi inom den kyrkogård där Jolas föräldrar lagts till sin sista vila och pyntar graven med ljus och blommor. Det blir en högtidlig om än lite sorgens stund. Vid 17-tiden är vi åter i Jolas föräldrahem.

Strax efter klockan 18 bjuder oss Alicja och Bogdan att följa med i deras bil in till gamla stan och torget i Wrocław (Rynek). Vi börjar med att besöka ett nybyggt och urtjusigt köpcentrum – det är många multinationella affärskedjor som slåss om kunderna bland 40 miljoner polacker, där medelklassen blir både större och mer välbärgad. Därefter vandrar vi ner i ett kvarter bredvid torget där vi bjuds att äta middag på en trevlig rysk restaurang ("Sankt Petersburg"). Det blir kräftstjärtar till förrätt och kalvkött med svampsås till huvudrätt – och en kall öl därtill. Det är mycket välsmakande.

Efter måltiden vandrar vi upp till torget, som sjuder av liv; hästdroskor, eldjonglörer, turister i mängd och vackra fontäner. De gamla och färggranna husfasaderna omger alltsammans och ramar därmed in det gamla rådhuset i torgets mitt. Huset är ett utmärkt exempel på gotisk stil.

Vid 22-tiden är vi åter hemma efter en avkopplande och trevlig dag.

Torget (rynek) i Wrocław med sitt gamla rådhus i gotisk stil

Wrocław's gamla anrika universitet speglar sig i moderna glasfasader

Slottet Ksiaz - Entrén

Tisdagen den 7 augusti

Idag bär det av med bil åt sydväst, närmare bestämt mot slottet Ksiaz, strax utanför Walbrzych på Sudeternas sluttningar. Vi tar motorvägen A 12 en bit och svänger sedan av på riksväg 5 genom ett böljande jordbrukslandskap. Säden är huggen och stubbåkrarna lyser gula på båda sidor om vägen.

Efter två timmar – och någon lätt felkörning – kommer vi till slottet vid halvettiden. Det ligger i skogsbygd omgiven av en djup bäckravin på tre sidor. Slottet byggdes i slutet av 1200-talet och har därefter byggts till, skövlats och renoverats i olika omgångar. Det var varit i tysk, tjeckisk, ungersk och polsk ägo under de gångna århundradena. Numera är det väldigt i sin storlek; det tredje största i Polen och det största i provinsen Schlesien. Det består av flera delar: Huvudbyggnaden med en fasad i rosa, vackra stenbyggnader i gult som omger entrén, stora trädgårdar i olika etager (med bl a 27 boxbom-omgjärdade fontäner) och ett välhållt stuteri (ett av de största i Polen). I några mindre sidobyggnader ligger ett hotell.

För trettio år sedan gjorde Jola en del av sitt praktikarbete inför sin civilingenjörsexamen just här på slottet, så återseendets glädje är inget att ta miste på. Hon träffar en äldre man som varit här under den tiden och de får nu mycket att tala om.

Vi vandrar därefter runt i slottet – både på utsidan och inne i de pampiga salarna – och tar en lättlunch under parasollerna på en av slottsterrasserna (grillspett och öl). När vi summerar besöket kan det inte bli annat än: "Vilket fantastiskt slott!".

Innan vi lämnar området gör vi även ett besök vid det fina stuteriet, en stor anläggning med vita korsvirkesbyggnader runt en öppen, kvadratisk innergård. Vissa av stallarna är inredda med vitt kakel och nymålade bås. Det råder en exemplarisk ordning! I beteshagarna runt anläggningen betar tjugiga hästar i svarta färger.

Vi gör ett hastigt besök i industristaden Walbrzych. Vi var här på besök med Skånes FN-förening sommaren 1989 och träffade då företrädare för stans miljömyndigheter. Då var det ett ekologiskt katastrofområde med enorma

miljöproblem; Männens medelålder hade gått ner till 54 år, hundarna blev sällan mer än fyra år och så gott som alla barn var drabbade av luftrörsproblem och olika förgiftningar. Allt föranlett av kraftiga luftföroreningar och att inversionen lade sitt "lock" över staden, så att föroreningarna stannade kvar länge!

Även idag är staden märkt av luftföroreningar; många husfasader är svarta av sotpartiklar. Arbetslösheten är hög och stora delar av stan är förfallen, även om både Mc Donald's och Kentucky Fried Chicken har hittat hit (som om detta skulle vara ett tecken på utveckling?). Det är lätt för oss att skilja på byggnader uppförda under den tyska tiden (före 1945), under den kommunistiska tiden (fram till 1989) och efter frigörelsen.

Walbrzychs gråa fasader

Vid 17.30 återvänder vi, i åska och regn, de 7 mil till Wrocław. När vi passerar den lilla byn Woinarowice har regnet upphört och ett varmt kvällsljus faller in från väster. Av en ren händelse får jag syn på ett storkbo med tre, ännu ej flygga, ungar i bobalen. En av storkföräldrarna sitter på taknocken till en näraliggande ladugård. Själva boet är byggt ovanpå en elstolpe. I den väldiga rishögen far gräsparvar ut och in; de häckar här i storkarnas närhet – och över ängarna drar stora, tätta flockar av starar. Solrosorna står i full blom och hela området andas lantlig idyll. Vi upplever några "gyllene ögonblick", där liksom allt stämmer och tiden tycks stå alldeles stilla!

Vid 19-tiden passerar vi alla de stora varuhusen i Wrocław's södra utkanter (Tescam, Merlyn, IKEA etc) och kommer en halvtimme senare hem till Alicja. Vi bjuds på gulaschryta och vin samt kikar på en film från Oscars "första nattvard" (äger rum då barnen är 8 år i Polen).

Jolas pappa arbetade som arkitekt. Hans specialområde var att återställa gamla slott och kyrkor, så även Jolas pappa har arbetat mycket i slottet Książ. För sitt omfattande arbete med att återställa gamla kyrkor fick han en utmärkelse av påven Johannes Paulus II.

Polen har en av världens tätaste populationer av vit stork...

En inventering 1974 visade att 33 900 par häckade i landet (Ptaki Polski 1990). I början av 2000-talet uppskattades populationen till drygt 25 000 par (Felix Felger 2004). Den allmänna trenden är att den västeuropeiska populationen minskar medan den östeuropeiska är mer stabil. Flest par häckar i östra och nordöstra Polen men den finns häckande i hela landet - kanske med den glesaste populationen i just Nedre Schlesien där vi nu är.

Onsdagen den 8 augusti

Vi vaknar som vanligt till turkduvans mjuka kutter vid åttatiden. Vi upplever ännu en dag med sol och behaglig värme. Idag skall vi göra en utflykt ner mot staden Klodzko (cirka 10 mil söder om Wroclaw) för att besöka Jolas "rötter". Med oss på utflykten är Alicja och Bogdan.

Vi far fram på vägar med förvånansvärt bra standard och kommer vid 13-tiden till det lilla samhället Bystrzyca-Klodzka – cirka 2 mil söder om Klodzko. Här bodde Jolas föräldrar under sina ungdomsår. Det var också här som Jolas pappa vårdades under två år på ett sjukhus efter en svår olycka med sin motorcykel. Vi passerar bara igenom samhället men avser att komma hit igen under sen eftermiddag för att möta kusin Wojtek.

Några kilometer längre söderut – i byn Wilkanow, nära den tjeckiska gränsen – bodde Jolas morföräldrar i en stor lantgård. Vi gör nu ett besök här och träffar den nuvarande ägaren till gården; en ung kvinna vars man drabbats av lungcancer och som nu har en tung arbetsbörda att klara både gården och barnens försörjning. Hennes månadsinkomst är ringa 700 zloty (1.680 kr) medan medelinkomsten i Polen ligger kring 5.000 kronor.

Sudeternas mjuka kullar ramar in bondgårdarna i Wilkanow. Det är lätt att förstå att här var vackra städer och bondgårdar före det förödande Andra Världskriget. Området tillhörde då Tyskland.

Efter krigsslutet 1945 förflyttades många polacker från östra Polen (som nu blivit ukrainskt) till västra Polen (som nu blivit polskt efter att tidigare varit tyskt). Jolas morföräldrar tvingades att hals över huvud ge sig av från sitt hem och bosätta sig

Jola känner igen mycket - både exteriört och interiört - från sina morföräldrars gård

här i ett hus som tillhört de förhatliga tyskarna. I början var det väldigt fint på gården men förfallet accelererade till följd av misstrivsel och att det kommunistiska samhället ganska snart saknade material för underhåll och renovering. Som barn lekte Jola och Alicja ofta här. Trots förfallet känner de igen många delar, både innanför och utanför gården. Vi vandrar upp längs en väg som nu nästan vuxit igen och upp över de böljande kullarna där silvertistlarna växte. Det gör de fortfarande; Vi ser ett flertal blommande exemplar. Det är varmt – över trettio grader – och åskan mullrar i fjärran.

Vi far iväg och passerar återigen Bystrzyca, innan vi tar av mot kurorten Polancia-Zdroj uppe i Sudeternas friska luft. Här möter vi mängder med människor som flanerar längs den lilla stadens huvudgata. Det är rogivande och vackert här. Vi åter lunch och bjuder samtidigt Alicja och Bogdan. Det blir soppan zurek till förrätt och saslik (grillspett) på kyckling till huvudrätt. Åskan fortsätter att mullra men det blir inget regn av det. Vi vandrar upp till det stora vita kurhotellet där man sedan 1904 kan dricka hälsosamt vatten ur en källa.

Vid 18-tiden är vi tillbaka i Bystrzyca. Vi ser än tydligare stadens förfall; Under senare tid har man tvingats stänga ett antal industrier och arbetslösheten är därför hög. Många romer bor också i staden. Vi träffar Wojtek på en restaurang och delar en öl med honom. Wojtek är Jolas kusin på sin pappas sida; en 50-årig officer som numera arbetar i Klodzko och som för närvarande ligger i skilsmässa med sin fru. De tre kusinerna är glada att se varandra – och har mycket att prata om.

Än är inte dagen slut. Vid 19.30 har vi farit upp i bergen öster om Klodzko för att träffa Alicjas yngste son Oskar som är här på kollo. Det visar sig att han trivs alldeles utmärkt och har trevliga sommardagar här upp i de natursköna bergen. Oscar är en vänlig och artig pojke med glimten i ögat. Det går bra för honom i skolan och han har gott stöd i "mormor" Lucia, som nästan är som en mormor för honom. Hon lär honom att uppskatta vackra ting och att tala ett vackert språk.

Vi återvänder i mörker till Wroclaw – och är åter "hemma" strax efter klockan 22.00.

Jolas föräldrahem i Wroclaws södra utkänter

"Wroclaw - my home-town", säger Jola och sträcker armarna i vädret. Gamla stan är återuppbyggd efter kriget - 75% av staden var förstörd 1945.

Torsdagen den 9 augusti

Det här blir en sk "mellandag"; Vi sover till 09.30, äter frukost med mycket "mada-ro" och ger oss vid halvtolvtiden av till de många varuhusen i stans södra utkanter. Några av de största varuhusen tillhör Tesco och Makro. På det senare handlar vi polskt öl och några olika flaskor vodka.

Därefter far vi in till centrum, tittar på de härliga statyerna som föreställer människor som går ner genom trottoaren, under gatan och upp genom stenläggningen på trottoaren på andra sidan (se omslagets insida). Jola passar på att gå till en frisersalong för att klippa sig och jag besöker en supermodern galleria med välkända butikskedjor som H&M. Tillsammans äter vi sedan lunch vid rynek (torget i Gamla stan) och "glor på folk"! Det är 32 grader varmt.

Vid 19-tiden är vi åter hemma i Jolas föräldrahem. Efter middagen talar vi med Filip – Jolas systerson – via Skype. Han arbetar f n i Dublin på Irland men i datorn både ser och hör vi varandra!

Del 3: Dresden

Fredagen den 10 augusti

Idag lämnar vi Wrocław, tackar för gästfriheten och reser mot den tyska gränsen. Vid 13-tiden kommer vi fram till Tyskland. Vädet är nu mulet. En halvtimme senare äter vi lunch på en vägkrog.

Klockan 15 når vi fram till Dresden i delstaten Sachsen och lyckas utan problem köra rätt på dagsetappens främsta mål; Den nyligen återuppbyggda Frauenkirche.

Dresden är en storstad i sydöstra delen av [Tyskland](#) och huvudstad för delstaten [Sachsen](#). Staden är den 13:e största i Tyskland och den näst största i Sachsen (efter [Leipzig](#)), även om staden snart beräknas gå om Leipzig i invånarantal.

Under [1200-talet](#) lät markgreven av [Meissen](#) bygga en [borg](#) vid fiskebyn *Dreždzany* ([slaviska](#) för "träskfolkets by") vid [Elbe](#), och 1206 omnämns området som *Dresdene*. [Byn](#) och den skyddade marknadsplatsen nedanför borgen växte snabbt, Dresden ändrade karaktär från fiskeby till köpmarknad, och under 1200-talet byggdes [Frauenkirche](#) och den första fasta [bron](#) över Elbe, som förenade andra sidan, *Altendresden*, med borgen.

Under slutet av [andra världskriget](#) genomgick Dresden den största katastrofen i sin historia. Mellan den 7 oktober 1943 och 17 april 1945 bombades Dresden under åtta räder av c:a 2 500 bombplan. Dock var det endast räden mellan den 13 och [14 februari 1945](#) som staden bombades av 796 brittiska och 311 [amerikanska](#) bombplan med 4500 ton i två räder som direkt mål. Alla tidigare bombattacker hade varit av flygplan vars mål varit dolt av moln, och därför inte av en koncentrerad och riktad styrka. Man använde den första generationen

brandbomber av [petroleum](#) samt magnesium ihop med sprängbomber i storlek från 250-3600 kg för att spränga sönder huskropparna så att elden fick rejält fäste. Bränderna var så intensiva att personer och fordon stående ute på gatan sögs in i brinnande huskroppar. Utomhustemperaturen i de svårast drabbade delarna steg till 500 grader celcius och bombplansbesättningarna på 4 000 meters höjd kände av värmen i flygplanen. Folk som tog skydd i fontäner och dammar i stadsdelen Altmarkt blev bokstavligt talat kokade levande. Det beräknas att 25 000 människor omkom under bombanfallet. 6 865 kroppar kremerades på [Altmarkt](#) den 25 feb-

ruari. SS-personal från koncentrationslägret Treblinka kallades till Dresden för att ge experthjälp i kremering. De dödstal som förekommit på 100 000 döda eller mer har visat sig vara ren propaganda från dåvarande Sovjets sida. Tidigare hemligstämplade dokument har visat att ryska soldater under räddningsarbetet hittat strax under 25 000 döda kroppar.

En yta av 15 kvadratkilometer i staden förstördes helt, däribland: 14 000 hem, 72 [skolor](#), 22 [sjukhus](#), 19 [kyrkor](#), 5 teatrar, 50 bank-, och försäkringsbyggnader, 31 affärer, 31 storhotell, och 62 administrationsbyggnader. Totalt var 36 kvadratkilometer av staden helt eller svårt sönderbombat (ur Wikipedia).

Dresden har återigen blivit en välbesökt turiststad med återuppförda Frauenkirche som främsta dragplåster. Vid Elbes stränder odlas druvor i några av Europas nordligaste vingårdar.

Martin Luther står staty framför Frauenkirche. Landsfursten Fredrik den vise av Sachsen gav Luther en fristad på sitt slott Wartburg där han stannade under tio månader (1518) och bl.a. översatte Nya testamentet till tyska.

Dresdens funktion som legitimt strategiskt mål har ifrågasatts, särskilt utifrån bakgrunden att tiotusentals fördrivna tyskar, bl.a. från Schlesien i nuvarande Polen och Sudetenland i norra Böhmen, befann sig i Dresden i februari 1945. Å andra sidan sysselsatte dock staden tusentals slavarbetare från hela Europa som tillverkade krigsmateriel av alla de slag.

Frauenkirche är en protestantisk kyrkobyggnad i centrala Dresden i Sachsen, Tyskland. Den är invigd åt Jungfru Maria. Frauenkirche uppfördes mellan 1726 och 1743 efter ritningar av arkitekten George Bähr. Kyrkan totalförstördes i samband med de allierades bombningar av Dresden i februari 1945. Man beslutade tämligen omgående att återuppbygga kyrkan, men byggnadsarbetena inleddes inte förrän 1994, fyra år efter Tysklands enande. Den har kostat 1,4 miljarder att bygga. Frauenkirche kunde slutligen återinvigas den 30 oktober 2005.

Besöket i Dresden blir mycket lyckat och vi har fått se det vi önskade oss; Den fantastiska kyrkan och utsikten från dess torn, ångbåten "Leipzig" på floden Elbe, de ståtliga husen i Gamla stan etc.

Interiören i den återuppförda kyrkan är fantastisk - man kan lätt förstå att arbetet kostade 1,4 miljarder kronor!

Vi letar oss ut till stadens västra förorter och har turen att hitta vinslottet Wackerbart. Det mesta är renoverat sedan den kommunistiska tiden och nu innehåller anläggningen ett vackert slott, vinkällare, fabrik för vinframställning och utställnings- och affärslokaler samt stora vinodlingar på sluttningarna upp från floden Elbe. Vi får möjlighet att smaka olika druvor, både vita och blå. En druva som är speciell för området är goldriesling men här finns även Müller-Thurgai, Wiessburgunder, Grauburgunder, Kerner och den blå druven Spätburgunder.

Vi övernattar i byn Radebeul och äter en god middag (wienerschnitzel med kroketter) med ett lokalt vin (Wiessburgunder).

www.schloss-wackerbarth.de

I affären på Schloss Wackerbart fann vi ett stort utbud av egenproducerade viner, främst vita viner.

Lördagen den 11 augusti

Vi vaknar vid 8-tiden. Det är mullet och risk för regn. Vi gör ännu ett besök vid den fina vinanläggningen Schloss Wackerbart och köper tre sorters vin för så där 100 kronor styck: Schloss Wackerbart 2006 Weissburgunder Q b A Trocken, SW 2006 Goldriesling Q b A Trocken och Grand Cuvée Schlossberg Rosé Trocken. Innan vi lämnar Radebeul handlar vi även lite vin – både rött och vitt – på Lidl-butiken i byn. Medelpriset på det senare stället är 17 kronor helbutelj.

Strax efter klockan 11 påbörjar vi så en lång resa mot nordväst längs tyska autobahn. Dessa motorvägar är fantastiska; högkvalitativa och snabbframkomliga men de höga hastigheterna kräver hundra procentig uppmärksamhet. Strax före Berlin har det inträffat en trafikolycka, först en på vår väghalva, därefter en s k "titt-olycka" på motsatta sidan. Totalt är 5-6 bilar inblandade med döda och skadade som följd. Ambulanser, brandbilar, polisbilar, likbilar och helikoptrar far fram och tillbaka. Ibland är det helt tyst på den – i annat fall - ständigt brusande motorvägen; Man hör klackar mot asfalten och folk som lågmält talar med varandra. Det råder ett bedrägligt lugn. Efter drygt två timmar släpps trafiken på igen och vi åker vidare, lätt dämpade efter de tråkiga upplevelserna. Vädret är omväxlande med sol och regn om vartannat. Vi passerar Berlins yttre ringväg, fikar vid halvfem på ett ställe där solrosorna växer i mängd på ena sidan och där en flock storkar letar mat på den andra.

Strax efter klockan 19 – efter en dryg resa – är vi framme i Wissmar. Vi tar in på ett förbeställt och fint hotell; Steinberger "Hamburger Stadt". På kvällen besöker vi en nyrenoverad och mycket mysig restaurang i staden som faktiskt var svensk i 150 år (!). På "Weincafé Schweden wache" äter vi en fläksnitzel med härlig svampsås. En tyskt Spätburgunder avnjuts!

Den gamla fyren vid inloppet till Travemünde. Stora bilden: Torget i Wissmar.

Vi kommer sannolikt att återvända till den trevliga staden Wissmar en långhelg i september om något år; Här finns mycket att upptäcka!

Söndagen den 12 augusti

Idag äter vi frukost redan klockan 7, därefter far vi åt väster på små vägar till Travemünde. Klockan 10 lämnar färjan kajen och vi stävar ut på ett lugnt hav. Vi äter en lunchbuffé ombord och kommer strax efter 17 till Trelleborg.

När vi passerar Gårdstunga noterar vi med glädje att även Sverige har numera vita storkar; En flock om åtta individer står ute på ett fält bredvid vägen!

Klockan 19.30 är vi åter på Solbrinken efter en trevlig och upplevelserik resa – även Europa har mycket att erbjuda den nyfikne resenären!

Vi noterar att vi tillryggalagt 247 mil under dagarna på kontinenten. Mestadels med vanlig bensin - och inte etanol - i tanken. Tyvärr!

Äppelpuss

Återseendets glädje resulterar i en "äppelpuss", Bogdan, Alicja och Jola i centrum av Wroclaw, middag i Dresdens utkanter, Thomas fotograferar vinodlingar vid Schloss Wackerbart, blå druvor; Spätburgunder (franskans Pinot Noir) och vår nya miljöbil; Ford Focus Flexifeul.1,8.

Resan kostade totalt cirka 12,000 kronor

Resan till Tyskland och Polen 2007

God mat och dryck är numera ett viktigt inslag i varje resa

En Späburgunder (Karl-Heinz Frey 2005) till fläksnitzel på Weincafé Schwedenwache